

מסורת הש"ס

א) [ג'למלך] (ג) ברכות סד.
 ע"ש, (א) [ג'למלך] (ג) ברכות סד.
 ע"ש, (ד) ברכות סט.

תורה אור השלם

1. ואתה תבוא אל אבותיך בשלום תקבר בשיבה טובה.

בראשית טו
 2. ויאמר לו הפלך לך בשלום וְקָם וְיָלֵךְ חֲבֵרֹנָה:

שמואל ב טו ט
 3. וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיֵּשֶׁב אֶל יִתְרֹ חתנו וַיֹּאמֶר לוֹ אֵלֶיךָ נָא וְאִשׁוּכָה אֵל אֲחִי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאָרְצָה הָעֹדֶם חַיִּים וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ לְמֹשֶׁה לֵךְ לְשָׁלוֹם: שְׁמוֹת ד יח

4. וילכו מחיל אל חיל יִרְאֵה אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן: תהלים פ ד

לפיכך **כפי** **הוועט**. כחלל שיש בו קשר ויולא בקושי מן המורן: **פיטורי**. שקושרין שמי ספינות ציד: **ילכו** **מחיל** **אל** **חיל**. שילכו מבית המדרש לבית הכנסת ומבית הכנסת לבית המדרש אחר יראה אל אלהים בציון יזכנו אל עליון:

הדרן עלך ואלו מגלחין
 וסליקא לה מסכת מועד קטן

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

כט.

עין משפט
 גר מצוה

א [רמב"ם פ"ד מה' אל
 ה']:
 ב [מג"א סי' קי סק"ט]:
 ג [טוש"ע א"ח סי' קנט
 סעיף א]:

רבינו חננאל

הנפטר מן המת לא יאמר לו לך בשלום, אלא לך בשלום, שני, ואתה תבא אל אבותיך בשלום. והנפטר מן החי, לא יאמר לו לך בשלום, אלא לך בשלום. שהרי דוד אמר לאכשלוש לך בשלום, הלך ונתלה באילן ונהרג. (משה) [יתרו] אמר (ליתרו) [למשה] לך בשלום, הלך והצליח. אמר ר' חמא בר' חנינא מניין

הדרן עלך ואלו מגלחין וסליקא לה מסכת מועד קטן

לחתן שיושב בראש, שנאמר, כחתן יכהן פאר וגו', מה כהן בראש, דחני דבי ר' שמעאל, וקדשתו, לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון ולברך ראשון וכו'. כך חתן בראש. אמר ר' לוי כל היוצא מן הכנסת למדרש ומבית המדרש לבית הכנסת, וזכה ומקבל פני שכינה. שנאמר, וילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון.

הדרן עלך ואלו מגלחין בסויער וסליקא לה מסכת דמוע קטן

מוסף רש"י

דבר הכבוד, בין בתורה הוא יזכר בראש (ג'יטין טז): או: לקרוא בספר תורה (נדרים טז) הוריות יב). ולברך ראשון. בסעודה (ג'יטין טז) בנכרת המולד ונכרת המזון (נדרים טז): או: בזמן (הוריות טז). וליטול מנה יפה ראשון. אם כל לחוק עס ישראל ככל דבר לאחר שחלקו בשוה אומר לו כבוד ועול אחי שמרטה (ג'יטין טז): או: כשחלק עס אחי הכהנים כלם הפנים (נדרים טז). וכוונתו לכוון גדול. עד כאן שייר לעמוד הקודם.

הנפטר מן המת. כשהיו מוליכין אלוות ממקום למקום לקבורה היו מלוים אותו מעיר לעיר ומחורס אל מחורס מלוים אותו משם והלאה והמוריס קרי נפטר, נטלים רשות להפטר ממנו (ברכות סד). אין להם מנוחה. משיכה לישינה וממדרש למדרש (שם).

הדרן עלך מסכת מועד קטן

שייר לעמוד קודם. מענות. הספד על המת, אבל לא מטפחות. על לכן (מגילה ג). דיספר יספרוניה. ימן אל לנו שאף הוא יספרוניה ואל יע לו אם נהג כן (כתובות עב). כלומר יספוד לאיש כי היכי דיספדון ליה נמי, והיו והיו ימן אל לנו, שיתמל לעשות עם אחים כדי שזכה ויעשה לו כמו כן (נדרים פג) וכפ"ז קהלת ד א). דידל. היום קולו נכחי ומספד (כתובות טז). אלמלא תרגומיה דהאי קרא בר'. שלם מליט כלל המקרא הספד להדרימון צקעת מגידו, ויוענן מרגמו לשני הספירות להדרימון צקעת נגדו ויחסיכו צקעת נספר מלטים (מגילה ג). ינחם בחיב. אין לך לומר פתח בשם אות א"ף או ה' סמוכין לו או ע"פ הנקודה שמחמיה ויהא בזה במקום אות כללו כמון ינחם, וכיון שלם כמין כלן א"ף על כרחן ע"פ מסורת הכתב אמה קורא ינחם, חזו המטות ענמו כלומר כלכל הממנות (כתובות טז). מרדח. מר חת, מי שנפשו מרה ועמוסה וזה משמעותה מעלי, נעשה שר לסרוחים. לגדלים הנאים נחמנו (שם). לפתוח ראשון. ככל

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

*הדרן עלך מסכת מועד קטן והדרן עלך. דעתך עלך מסכת מועד קטן ודעתך עלך. לא נתנשי מינך מסכת מועד קטן ולא נתנשי מינך לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי:

יאמר כן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אמונתנו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא. (**חנינא בר פפא רמי בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רכיש בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיות עמך בית ישראל. ונהיה בלנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל בלנו יודעי שמך ולומדי תורתך: מאויבי תחפמני מצותיך כי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בחקיך למען לא אבוש: לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חיינני: ברוך אתה יי למדני חקיך: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משכימים והם משכימים. אנו משכימים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים. אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינן מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים. אנו רצים לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בה:

יהי רצון מלפניך יי אלהי בשם שעזרתני לסים מסכת מועד קטן בן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסימם ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי ולזרעי שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי זרעי עד עולם. ותתקיים בי בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמר עליך והקיצות היא תשיחק. כי בי ירבו ימיה ויסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד: יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא, ולאחיא מתיא, ולאסקא לחיי עלמא, ולמבנא קרתא דירושלם, ולשכלל היכליה בגוה, ולמעקר פולחנא נוכראה מארעא, ולאחבא פולחנא דשמיא לאתריה, וימליך קודשא בריך הוא במלכותיה ויקריה, וינחמח פרקנה ויקרב משיחהו. בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב, ואמרו אמן. יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמאי. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא בריך הוא. לעלא מן כל ברכתא ושירתא תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא, ואמרו אמן: על ישראל ועל רבנן, ועל תלמידיהון ועל כל תלמידי תלמידיהון, ועל כל מאן דעסקין באוריתא, די באתרא (קדישא) הדין ודי בכל אתר ואתר, יהא להון ולכון שלמא רבא חנא וחסדיא ורחמי וחיי אריכי ומזוני רויחי ופרקנא מן קדם אבוהון די בשמיא וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל, ואמרו אמן: עושה שלום במרומיו הוא ברחמינו יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

(* פי' הגון על זה תמצא בספר החיים שחיבר אחי הגאון מהר"ל מפראג בספר זכיות ח"א פ"ג,
 **) בסיומא וסוף תשובת הרמ"א ז"ל וכן בסוף יש"ש בב"ק כתוב רמזים על הזכרת שמות הללו.